

Η ΑΘΗΝΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

Ο ΤΕΛΗΣ ΠΕΤΣΑΛΗΣ

Ένα όρατο λείψανο της «Χρυσής Νεολαίας» του 62. Ο Τέλης Πετσάλης. Ο άνθρωπος με τη χρυσή καρδιά και το σπινθηροβόλο πνεύμα. Η ζωή του. Η ιδιοτροπία του. Τα ξενύχτια του. Η φάρσα του. Κι όμως πέθανε λησμονημένος στο Γηροκομείο...

ΕΛΗΣ Πετσάλης! Όλοι θα έχουν ακουστά για τον λησμονημένο αυτόν της «Χρυσής και Αλποφρόρου» νεολαίας του «έξητα δύο», για τον ακατάβλητο και νεανικό Τέλην μέχρι της στιγμής που τον παρέλαβε ο θάνατος. Ο Πετσάλης ήταν μοναδικός τύπος, ύπεροχο λείψανο της Αθήνας του 62. Γερμάκος πάντα κέφι, άνηθος, άνθρωπολιμισμένος και χαριτολόγος, υπήρξεν ύπεροχος ως την τελευταία στιγμή των βιθειών του γηραιών.

Αλλά, παρά τα φυσικά του αυτά χαρίσματα, έζησε και καλά, ο Τέλης Πετσάλης, έζησε όπως ήθελε και όπως τον εύχριστοτούσε. Χωρίς σεκλέτια, με καλή καρδιά, με τά άσπεια του και τα περιάματά του, που δεν είχανε ποτέ κακία μέσα τους και με τις πνευματώδεις άδουροσότης του.

Ο άνθρωπος αυτός ο οποίος ως φωτογνωμία και ως έμψανιας ήτο κάτι το όρατον, το ευγενικόν και το άρτίστικον, δεν είχε φωτογραφηθή ποτέ!

Και όταν κανένας, μη γνωρίζοντας, την εφαντικόν των φωτογραφιών μινίαν του αυτήν, του ζήτησες την φωτογραφίαν του, εκείνος του άποκρινότανε με την σωτήν, γυναικεία του φωνή:

— Φωτογραφία θέλετε; Νά μου μοιάζή; Για πρόφιλ πάρτε τον Έρημ. Άν προμιάς όμως φάισο, σάς συνιστώ τον Έφερβο των Άντικυθήρων!...

Ο Πετσάλης είχε κατάμαυρα και άπειλητικά φρύδια και γένεια λευκά σαν το βαμβάκι. Και όταν τον ρωτούσαν:

— Άλλήθεια, Τέλη, γιατί είχε κατάμαυρα το φρύδια σου, αφού έχεις τόσο άπια γένεια;

— Γιατί δισύλευε τοίτο και έδειχνε το στόμα του — ενώ τοίτο δεν κουράζεσαι διόλου.

Και έδε χ'ε το μετωπό του.

Ο Τέλης έχρημάτισε και γραμματέυς Υπουργείου. Εργόχτης όμως, άπό τους λιγους, όπως ήσαν, περνούσε τις ώρες του, όλην νύκτα στο θέατρο και στα νυκτερινά κέντρα, και πήγαινε πολύ άργά στο γραφείο του.

Κάποτε πήγε έναςος στο Υπουργείο. Δεν πρόφτασε να καθήση κι άκουσε το κουδούνι του Υπουργείου να τον καλή. Δεν έπληξε όμως. Ο Υπουργός έστειλε τόν ιδιαίτερο κλητήρα του, να τον καλέση. Ο Πετσάλης θυμώσας.

— Νά πός να του πής του κ. Υπουργού, έφώνησε στον κλητήρα. Δει έγώ έχομαι στις ένδεκα πάντοτε στο Υπουργείο. Τι μου χτυπάει, λοιπόν, άπό τις δέκα!... Δεν είμαι έδώ... Όρίστε μας!

Κάποτε είχε μία γούνα, «πολύτιμο άπόκτημα, κειμήλιον», όπως την έλεγαν ο ίδιος, και την έπρόσθεσε πάρα πολύ.

— Ως κόρην όφθαλμού, φίλης τη γούνα σου! του λέγανε πολλές φορές να τον πειράξουν.

— Ως όφθαλμόν κόρης, να λές, άνόητε, γιατί έτσι θα ήταν στην αρχή και το χαλάσαν οι γραμματισμένοι. Μιά κοπέλλα γκαβή, είχε χειρότερο βέβαια άπό ένα στρατόν νταγκλανάν. Οι άρχαιοι ήξευραν τι έλεγαν. Έσως δεν ξεφύρανε τά έναλάτε...

Τόν χειμώνα, πρό παντός, δεν άποχωριότανε άπό την γούνα του διόλου. Την έπερανε μαζί του και μέσα στα σαλόνια, την έβγαζε με προσοχή, την έξάπλωνε στο καθισμά του, και κάθε φορά που θά του γινόταν παρατήρησις γι' αυτό, ο Τέλης διαμαρτύροτο βεβαιώνοντας ότι... η γούνα έξιζε περισσότερο άπό αυτόν!

Κάποτε στη Βουλή, έγινε μία σπουδαία πολιτική μονομαχία μεταξύ Τρικούπη και Δελγιάννη. Έπρόκειτο να έπακολούθηρη ψηφοφορία, άπό το άποτέλεσμα της όποιας ήτο ένδεχόμενο να πέση ή Κυβέρνησις και να γίνουν ταραχά. Άνήσυχος σχετικώς και ο τότε εις Παρισίους πρόξενος Κομπότης, φίλος του Τέλη, του έτηλεγράφησεν:

— Τηλεγραφική, βδτ σάμπε. Δηλαδή: «Τηλεγραφήσατε άποτέλεσματα ψηφοφορίας της Βουλής».

Ο Τέλης άφηρημένος ένόμισεν ότι του ζήτησες την διεύθυνσίν του:

— Βδτε σάμπε. — Περ σημαίνει «Το δωμάτιό σας». Και έτηλεγράφησεν την Διεύθυνσίν του: «Παλαιόδωκ ένς». — Παλαιόλογος έντεκα».

Όταν έλήφθη στο Παρίσι το τηλεγράφημα αυτό (τότε η ευρωπαϊκός έφημερίδες δεν είχαν άνταποκριτός στην Αθήνα), έστράμαξεν ή έλληνική παροικία και ένόμισεν ότι έγιναν ταραχά, άπό φόβο

δὲ πιθανῆς λογοκρισίας, ὁ Τέλης, συμβολικῶς τηλεγράφησε ἔτσι, γιὰ νὰ παραστήσῃ στὸν Κομπότη ὅτι ἔγιναν στὴν Ἀθήνα τὰ ἴδια γεγονότα ποῦνταν καὶ ἐπὶ... ἐνδεκάτου Παλαιόλογου.

Ἀλλὰ, ἂν καὶ ἐρευνησανε διάφορα λεξιμὰ, δὲν κατώρθωσαν νὰ ἴδουν, τί ἐπὶ τέλος συνέβη ἐπὶ τοῦ μυστηριώδους αὐτοῦ Παλαιόλογου... Καὶ ἔξανατηλεγράφησαν.

— Περὶεργος ἄνθρωπος καὶ αὐτὸς ὁ Κομπότης, ἔλεγαν ὁ Τέλης, ὅταν ἔλαβε καὶ τὸ δεύτερο τηλεγράφημα. Γιατὶ γυροεὶ σώνει καὶ καλά τὴν διεύθυνσίν μου!...

Κάποιοι ἔμως κίτταξε καλύτερα τὸ πρῶτο τηλεγράφημα τοῦ Κομπότη καὶ ἀντελήφθη τὴν παρανόμη.

Καὶ τὸ «παὶ ὁ Τέλης τηλεγράφησε ὅτι τοῦ ζήτησαν καί... ἡ συχασε τὸ Παρίσι.

Ένα βράδυ, όταν ὁ περιήρισος τότε Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Ἀθηνῶν, εἶχε διατάξει τοὺς εὐζώνους ποὺ εἶχαν ἀποσπασθῆ στὴν Ἀστυνομία, γιὰ ἐπίσημα, νὰ συλλαμβάνουν τίς γυναῖκες τῶν ἑλευθερίων ἡδῶν, —εἶχαν δὲ γίνεο τότε παρατράγουδα πολλὰ, ἀπὸ τὴν ἄβωα ἄγνοια τῶν εὐζώνων— ὁ Τέλης λινφορεμένος καὶ λευκός, ἀπὸ τὴν κορυφή ἕως τὰ πόδια, μὲ τὸ περιήρισμο πλατυγοῦρο καπέλλο του, ἐγύρην ἀπὸ τὸ θέατρο μ' ἕναν φίλο του, μέσα σ' ἕνα ἄμαξι. Ἀπὸ μακριὰ, στὸ σκοτάδι, οἱ εὐζῶνοι τὸν πέρασαν γὰ γυναῖκα καὶ διατάξανε τὸν ἄμαξι νὰ σταματήσῃ. Ὁ Τέλης ἐκατάλαβε. Τὶ κάνει λοιπόν γιὰ νὰ γελᾶσθαι τοὺς εὐζῶνους; Ἐχρησθε τὸ πρόσποπό του, μὲ τὰ ἄσπρα γένεια του κι ἄρχισε νὰ φωνάζη, μιμούμενος τὴν γυναικεία φωνή:

— Ἀ! μὸν ντιέ! Τὶ ἐπάθαμε! Δὲν κατεβαίνο... Ἀ! μὸν ντιέ! Κατέβει μου! φωνάζουν οἱ εὐζῶνοι, ἀρπάζοντες τὰ χαλιναρία τῆς ἄμαξης.

— Δὲν κατεβαίνο! Δὲν κατεβαίνο! Κόσμος ἀρκέτος ἄρηναι νὰ μαζεύεται. Κι' ἴταν συναθροίσθηκε μὲγλο πλήθος, ὁ Τέλης ἀπεκλυφθῆ φοβερός, ἄγρος καὶ ἐφώνησε μὲ τὴν πιὸ ἄγρια φωνή του:

— Πίσω πολιτὰ!... Ἀλλὰ οἱ εὐζῶνοι, ποὺ δὲν πέραν ἀπὸ τὰ ἄσπεια αὐτὰ τοῦ Τέλη, προσεβ' ἤθσαν καὶ εἶδε κι' ἐπασε ὡς νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὰ νύχια τοὺς!...

Όταν ἄρχισε τὴν δράση του τὸ τότε Βασιλικὸ θέατρο, ὁ Τέλης εἶχε διορισθῆ Γενικός Γραμματέυς καὶ ἴταν ὑποχρεωμένος κάθε βράδυ, νὰ εἶνε στὸ θέατρο τοῦ με φράκο. Στὸ τέλος όμως μ' ἀνεχόμενος τὸ καταναγκαστικὸ αὐτὸ φρακοφόρεμα παρητήθη καὶ πέτοξε ἀπὸ πάνω του καὶ τὸ φράκο!...

Ἄπειρα ἀνεκδοτὰ θὰ μπορούσες νὰ διηγηθῆ κανεὶς ἄκομα γιὰ τὸν Πετσάλη. Κι' όμως ὁ ὑπερόχος αὐτός Ἀθηναῖος πέθανε λησμονημένος στὸ Γηροκομείο, ὅπου εἶχε ἀποτραβηχθῆ μακρὰν τῆς σημερινῆς χειμαίωτης!...

Ο Παλιός

Ο Τέλης Πετσάλης

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Σ Ε Μ Ι Α...

Γιατί έγινε η άνάπη, Όταν παντὴρ δὲν ἀκούουδάς. Μὲσ' στὴ χαρά μέσα στὴ λήθη Στη δόξα καὶ στὴν καταστροφή;

Th. Μοσνε

Ἄν ἤξερα ποιάς ξενιτειάς σὲ χαιρόναις ἡ στρατές, Νόρθω σὺν πρώτῳ ὀλόχαρος στὴ μαγική ἀγκυλία σου Καὶ οἰχόντας τῆς Ἀπουσίας τριγύρω σου τὸν πέλο Τὴν Ἐδύχια ποὺ πέταξε νὰ βρῶ μὲσ' στὰ φίλιά σου.

Ἄν ἤξερα... θὰ πέραγα ν' ἄμμοιουδερὰ ἀποκοτάδι. Τις ἔρμητες, καλόντας σε στῆς νύχτας τὸ σκοτάδι. Καὶ τῆ ζωῆ ποὺ σούλαξε, ἀντακρομῶνοι οἱ δύο μας ὅα τὴν ἐθάβαμε βαθὰ στὸ πεθαμμένο βράδι...

Κώστας Οὐράνης

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΟ ΕΝΔΟΣΘΟΝ ΟΝΟΜΑ

Ο κόμης Δ' Έστανίγκ ποὺ εἶχε λαμπρῶναι τὸ ὄνομά του κ' εἶχε δοξασθῆ πολεμῶντας ἀδιάκοπα κατὰ θάλασσαν τοὺς Ἄγγλους κατὰ τὴν Γαλιχίη Ἐπανόμισεν συντελήφθη τέλος ἀπὸ τοὺς Τρομοκράτας καὶ εἰσήχη εἰς δίκαν ἐπὶ ἐσχάτη προδοσίῳ.

— Ποιο εἶνε τὸ ὄνομά σου; τὸν ἐρώτησε ὁ πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου.

— Τὸ ὄνομά μου; ἀπάντησεν ὁ Δ' Έστανίγκ. Ἄν τὸ ἀγνοεῖτε κόβατε τὸ κεφάλί μου καὶ ριχτε το στυς Ἄγγλους. Αὐτοὶ θὰ τὸ ἀναγνωρίσουν!...

